

en Villa betuigde hierin, dat hij niet voornemens was, zich in een oorlog met de Vereenigde Staten te laten medeslepen en dat hij dus de actie van Carranza, zijn chef, aan wien hij zich trouwens nooit veel gelegen liet liggen, volkomen desavoueerde.

Het onderhoud was blijkbaar van zeer vriendschappelijke aard, naar uit El Paso wordt geseind. „Waarom,” zoo vroeg Villa, terwijl hij zijn arm om Carothers heensloeg, „waarom maken de Vereenigde Staten zich druk over zulk een ouden dronken ezels als Huerta. Heel Europa zou ons uitlachen als we met u in oorlog kwamen. Men zou zeggen dat die kleine dronken Huerta ons ten slotte toch nog in moeilijkheden had gebracht.”

Villa verklaarde verder, dat Carranza hem niet had geraadpleegd over zijn nota aan president Wilson, en dat hij de actie der Amerikanen tegen Vera Cruz volkomen goedkeurde.

Senor Pesqueira, de vertrouweling en agent van Carranza te El Paso, heeft aan de Amerikaansche autoriteiten doen weten, dat Carranza volstrekt geen vijandelijke bedoelingen had tegen de Vereenigde Staten, maar dat hij gaarne nog eens wil onderhandelen. Indien Amerika de troepen wilde terugtrekken en Carranza wilde erkennen als president, zou deze bereid zijn, de bestraffing van Huerta zelf ter hand te nemen en als men Carranza erkende, zou hij gaarne voor alle daden van Huerta al bij voorbaat verontschuldigen willen indienen. Wellicht is Villa bevreesd geworden voor de concurrentie, die Carranza hem in het bondgenootschap met de Amerikanen zou aandoen en heeft hij daarom dezen gevaarlijken mededinger in den gunst der Amerikanen onschadelijk gemaakt.

Het is echter de vraag: of de steun van den bandiet Villa de Amerikanen van veel nut zal zijn. Uit verschillende berichten omtrent de stemming in Mexico immers blijkt, dat de haat tegen de Unie onder federalen en rebellen gelijkelijk toeneemt, en naar deze berichten te oordeelen, zou men mogen opmerken, dat de houding van Carranza, die een gewapende inmenging van de Unie afwijst, meer in overeenstemming is met den volksgeest, dan de houding van Villa, die met den buitenlandschen indringer — in de hoop op persoonlijk voordeel — gemeene zaak wil maken.

Om de toestand nu nog iets ingewikkelder te maken schijnt ook de oud-president Porfirio Diaz naar Mexico te zullen terugkeeren. Het heet dat Porfiria Diaz, zoo wordt althans in commercieele kringen te Berlijn, die nauw bij Mexico zijn betrokken, verteld, incognito naar Mexico is vertrokken om zijn diensten aan zijn vaderland aan te bieden. Dat zou in overeenstemming zijn met een verklaring, eenige maanden geleden door Porfirio Diaz in een interview afgelegd, dat hij zich niet wilde mengen in de binnenlandsche moeilijkheden in Mexico, maar dat hij zou terugkeeren om aan de zijde zijner landslieden te strijden, zoodra een buitenlandsche vijand het land zou bedreigen. Omtrent den loop der gebeurtenissen, de maatregelen der Unie en de bewegingen in Mexico verwijzen we onze lezers naar de telegrammen.

KUNST.

Prentenkabinet: Hercules Seghers.

In het Prentenkabinet is thans een ongemeen belangrijke toonstelling ingericht met etsen en teekeningen van Hercules Seghers, een kunstenaar, wiens naam een der mindere bekenden is uit den tijd, die, om de glorie van zijn schilderkunst niet het minst, algemeen als Hollands gouden eeuw vereerd wordt. Voor de geringe populariteit van Seghers zijn verschillende oorzaken; de voornaamste zal wel wezen dat van hem maar enkele schilderijen, — een drietal hoogstens — en dan nog in den vreemde, bleven bewaard, terwijl zijn prenten, waarvan ons Rijksmuseum een groot aantal bezit, door den aard van het afgebeelde zich sterk onderscheiden van de voorstellingen zijner, natuur en menschen uitteekende tijdgenooten. En toch is het Seghers die met den grootste en beroemdste hunner, de innigste verwantschap toont met Rembrandt, die zich zelfs op Seghers verbeeldingsrijke prenten inspireerde.

Reeds bij zijn leven moet de belangstelling voor Seghers' kunst gering zijn geweest; of Rembrandt, met zijn diep-vorschende menschenkennis en wijd-schouwend schoonheidsbegrip, de eenige was die voelde wat er in den zonderlingen Hercules stak? We weten 't niet; we hebben alleen 't getuigenis van Van Hoogstraten, — die ook een man met een breeden, zelfstandigen kijk op kunst en kunstenaars moet zijn geweest — waarin hij vertelt hoe zonderling Seghers' tijdgenooten met diens werk hebben omgesprongen. Voor zijn schilderijen met woeste, wijd-verlaten rotsen-landschappen waren er haast geen liefhebbers, zoodat hij met zijn gezin armoede leed en zijn prenten aan kooplieden en schuldeischers voor een prikje van de hand moest doen. Onze goede gouden-eeuwsche voorouders moeten — uitzonderingen daargelaten — voor kunst en kunstenaar niet al te veel respect hebben gehad; kunst die niet door haar bijbelsch of mythologisch onderwerp stichtte of verlichtte, die niet vermaakte door 't boertige geval, vond weinig genade in hun oogen en de vele aantekeningen omtrent schilderijen-taxaties en -verkoopingen uit de 17de eeuw, door rustelooze snuffelaars als dr. Bredius af en toe aan 't licht gebracht getuigen ervan hoe de thans hoogst-geschatte schilderijen toen veelal weinigen dan ook niet als dezelfde kunstgeleerde vertelt, hoe de „vettewarriers” uit Seghers' dagen van diens teekeningen „peperhuisjes” maakten — zakjes plakten zouden we thans zeggen — om boter en zeep in uit te wegen aan Hollands vrijgevochten burgerij.

Van Hercules' leven weten we niet meer dan 't geen Hoogstraten verhaalde en dr. Bredius later nog uit archieven heeft opgediept; maar met wat fantasie kunnen we ons voorstellen dat het veel op dat van zijn tijdgenoot Breëro moet geleken hebben: een smartelijke jacht naar geluk en schoonheidsvoldoening, die verloopt in losbandigheid en eindigt met een al te vroegen dood. Seghers schijnt in 1590 te zijn geboren, in Haarlem, de stad der schoone Hollandsche landschapschilders. Zijn jeugd was allicht wat wild; maar naar waarheid bekent hij het vaderschap van een buitenechtelijk kind, welks moeder hij nochtans niet trouwt, maar met tachtig gulden „schadeloos” stelt. Het kind nam hij later, toen hij op 24-jarigen leeftijd in 't huwelijk trad, tot zich. Zijn vrouw was 16 jaren ouder dan hij en, zoo hij ze al niet uit liefde huwde, heeft hij 't

zeker niet uit baatzucht gedaan want beiden waren en bleven arm. Samen trokken ze naar 't rijke, kunst-koopende Amsterdam, maar ook daar schijnt het niet voor den wind te zijn gegaan; het duurt niet lang of Seghers raakt aan 't zwerven. Hij woont nu hier, dan daar; te Utrecht, in Den Haag, te Leiden wellicht. Hij bezoekt vreemde landen: Duitschland en Zwitserland zeker, om in 1633 weer naar 's lands hoofdstad terug te keeren. Zijn zwerfzucht, zijn eenzaamheidsdrang zitten hem in 't bloed; misschien ook heeft het ongelijke huwelijk hem zoekend en onvoldaan gelaten; maar als hij weer in Amsterdam komt wonen vindt hij er Rembrandt, die reeds een man van tegen de vijftig is en 't blijkt een innerlijk vinden. Rembrandt begrijpt Seghers, zooals hij alles begrijpt wat onrustig en zwerfziek, hoog-willend en ontgoocheld is. Hij koopt hem acht schilderijen af en vast een groot aantal etsen. Maar Rembrandt's kunstbevorderend voorbeeld had in die jaren al bitter weinig gezag; de menschen voelden niet voor de tragische fantasieën van den schilderenden zonderling en we kunnen ons zoo voorstellen hoe menig eerzaam 17de-eeuwsch komenijsbaas onder meewarig hoofdschudden het wonderlijk gekleurde pakpapier hanteerde, waarmee hij zijn klanten geriefde.

Uit de gevonden levensbijzonderheden blijkt, dat het echtpaar geen kinderen had; het moet dus met den verkoop van Seghers' werk wél treurig zijn gesteld geweest, daar ze meestal gebrek leden. De vele prenten, die hij etste en teekende en waar hij, bij zijn zéer persoonlijke, op aanhoudend zinnen en zoeken, tobben en probeeren berustende werkwijze een schat van tijd aan besteedde, werden bij mandenvol voor een prikje het huis uit gedragen om onwillige kooplieden te believen of lastige schuldeischers te voldoen. Deze geringschatting van zijn arbeid bracht den vereenzaamden man tot wanhoop; in een mistroostig oogenblik, zoo vertelt Van Hoogstraten, als hij met den besten wil geen raad meer wist, zocht hij de vergetelheid van den drank. Thuis komende viel hij van de trap en stierf aan de gevolgen, ongeveer veertig jaar oud.

Over zijn prentwerk een volgenden keer eenige bijzonderheden.

M. V.

De „Meiningers” geven morgen (Zondag) in het Paleis voor Volksvlijt eene middagvoorstelling van *Kabale und Liebe* van Friedrich von Schiller. Voor deze voorstelling is bepaald dat scholieren den halven prijs betalen.

In het Rembrandttheater wordt Woensdag a.s. de afscheidsvoorstelling van het Duitsch Ensemble gegeven, en Donderdag is er een voorstelling ten bate van het koor.

Zaterdag 2 Mei wordt het zomerseizoen (Hollandsche Operette) geopend met *Het Farmermeisje*, waarin zullen optreden de dames Willy Bierlé, Corry Pinksen, Van Biene Oliveira, de heeren Bol, Stevens, Baerts, De Pont, Jan Grootveld, Onstee. Regisseur is de heer Henri Engelen, kapelmeester de heer J. Clement.

Mevrouw Noordewier Reddingius zal Hollandsche liederen zingen op de a.s. uitvoering van de *Vereeniging tot verbetering van den Volkszang* alhier, Zaterdag 2 Mei in het Concertgebouw, onder leiding van den heer Den Hertog.

Onze stadgenoot mejuffrouw Elise Menagé Challa, die hare studies te Berlijn voltooide (dramatisch bij Gemma Bellincioni), heeft zich voor den tijd van drie jaren verbonden aan de Neue Oper te Hamburg.

Bart van Hove.

Men verzoekt ons mee te deelen dat de aan Bart van Hove verleende orde van den H. Michael niet eene onderscheiding is die uitsluitend voor verdiensten op kunst- of wetenschappelijk gebied wordt toegekend, maar eene waarmee de Beiersche regeering toewijding en vaderlandsliefde pleegt te eeren. Bij gemis aan eene speciale orde voor artistieke of wetenschappelijke verdiensten, ontvangen ook vreemdelingen kunstenaars en geleerden, deze orde.

Een nieuwe muziekschool te 's-Gravenhage komt... toch, zij 't dan niet een muziekschool van de afdeling *Toonkunst*. De heer Drion heeft aan de *N. Crt.* o.a. meegedeeld, dat de opening der school met het begin van het a.s. seizoen kan worden tegemoet gezien (Kanaalstraat 1), dat men nu in onderhandeling is over de benoeming van een directeur, dat mevrouw Bergsma van Gorkom is aangezocht om de leiding der koorklassen op zich te nemen. Naar alle waarschijnlijkheid zal de school het karakter hebben van een stichting, bestuurd door een commissie van beheerders met een commissie van toezicht. Waarschijnlijk wordt mr. dr. W. P. J. Bok voorzitter van eerstgenoemde commissie.

Ned. Tooneelverbond.

De 44ste jaarvergadering van het Nederlandsch Tooneelverbond zal te Groningen gehouden worden op 16 Mei a.s. in de societeit „De Harmonie.”

Aan de orde is o. a. een verkiezing van drie leden van het hoofdbestuur wegens het periodiek aftreden van de heeren J. Milder, jhr. A. W. G. van Riemsdijk en H. van Kempen en van twee leden van het hoofdbestuur wegens het aftreden van de heeren Marcellus Emants en Jacobson, die ter vorige vergadering hunne herbenoeming voor slechte één jaar aanvaardden.

Het in het gegaan opgenomen Jaarverslag is somber gestemd. De bioscoopconcurrentie blijft van nadeeligen invloed op het schouwburgbezoek; te Rotterdam moesten pogingen worden gedaan het plaatselijk tooneelgezelschap een meer soliden steun te verschaffen.

Met dankbaarheid wordt vermeld, dat de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland de eenmaal toegestane subsidieën aan het tooneelonderwijs handhaafden en met belangstelling zal men vernemen, dat de kans op een Rijkssubsidie is in uitzicht gesteld.

Behalve een geringe daling in het ledental behoeven geen ernstige gebeurtenissen in het Verbondsleven vermeld. Ook verblijvende gebeurtenissen vallen echter niet te boekstaven.

De afdelingsverslagen zijn evenmin opgewekt. Rotterdam: meer belangstelling was niet te wekken, het aantal leden bleef vrijwel gelijk.

INGEZONDEN MEDEDELINGEN.

(Voorwaarde plaatsing zie hoofd te blad).

KENNISGEVINGEN van Verloving

Ondertrouw, Geboorte enz.

B. VAN MANTGEM,
HOFLEVERANCIER
SINGEL 562 hoek VIJZELSTR.

Amsterdam: een daling in het ledental, welke niet steeds door het aanwerven van nieuwe leden kon worden goedge maakt.

's-Gravenhage: het ledental ging achteruit, de propaganda had niet het gewenste gevolg.

Utrecht: het ledental is een weinig achteruitgegaan.

Groningen: de afdeling kan wijzen op een opgewekt verenigingsleven. Het ledental ging 2 terug ten gevolge van het vertrek dier leden.

Dordrecht: het ledental kon nagenoeg op dezelfde hoogte worden gehouden.

De Hongaarsche schilder Oscar Mendlik, reeds vele jaren onze landgenoot, gaat een kunstreis naar Indië ondernemen.

Velling-Delacroix.

Te Parijs zijn de voorjaarsveilingen goed begonnen met den verkoop der collectie Delacroix, waarin zich belangrijke schilderijen bevinden uit de Duitse, Franse, Hollandsche en Italiaansche school. De volgende prijzen werden den eersten veilingdag gemaakt: Lucas Cranach: *De H. Maagd het Kind voedend* 600 fr.; dezelfde *De Gerechtigheid* 1850 fr.; een andere oud-Duitse *Madonna* 1600 fr. Van Peter Balten: *De duivel zaait onkruid* 3900 fr.; dezelfde: *Rooversaanval* 1800 fr.; school van Jan Breughel: *Kermis* 500 fr.; Fluweelen Breughel en Snayers: *Vertrek naar de Kermis* 920 fr.; dezelfde en Rottenhamer: *Het aardse Paradijs* 880 fr.; dezelfde en Jan van Kessel: *De rust* 1500 fr.; Jan Fijt: *Jachtstuk* 620 fr.; Jordaens: *Portret van een geneesheer* 200 fr.; Rubens: *Val der engelen* 2500 fr.; Peter Snayer: *Kluizenaar* 600 fr.; Teniers de Jonge: *Gezelschap in een herberg* 3300 fr.; Duitse school 15de eeuw: *St. Jan schrijvend de Openbaring* 1300 fr.

Van Pieter Aertsen bracht *Jesus en de overspelige vrouw* 3900 fr. op; een *Gezicht op den Dam te Amsterdam* door Gerrit Berckheyde en Hughtenbog 6290 fr.; van Ferdinand Bol een *Vrouwenportret* 1020 fr.; een *Portret van twee echelieden* door Jan van Bijlert 3200 fr.; een *Stilleven* van Pieter Claesz 1700 fr.; een ander van dezelfde: 560 fr.; een *Kruisafneming* van Oostsaen 700 fr.; twee schilderijen door Anthony van Croos, een *Gezicht op het kasteel der graven van Egmont* en een *Winter met schaatsenrijders* resp. 980 en 1350 fr.; een Benjamin Cuypp: *De opwekking van Lazarus* 600 fr.

De hoogste prijzen werden over 't algemeen voor Franse kunst besteed; zoo voor *La bacchante couchée* van Barthélemy 4000 frs.; voor *L'heureuse famille* van Boilly 5000 fr.; dezelfde: *Le jeu de billard* 1150 fr.; Boucher: *Achille blessé* 28,100 fr.; Debucourt: *Le pas d'Arlequin* 9500 fr.; Drouais: *Portraits d'enfants royaux* 17,000 fr.; Desportes: *Gibier à plumes* 1200 fr.; Dumont: *La fête de Pan* 1050 fr.; Fragonard: *Paysage italien* 8150 fr.; dezelfde: *Dernier sacrifice* 5300 fr.; Le Bartier: *Offrande à Venus* 2600 fr.; Mosnier: *Portrait du peintre par lui-même* 2155 fr.; Nattier: *Chinois tenant une flèche* 2400 fr.; Oudry: *Chien levant des perdrix* 5300 fr.; Robert: *La passerelle*: 2150 fr.; dezelfde: *Dans le parc* 5700 fr.

Nog meldt men ons de volgende prijzen: Jan van Goyen: *Maas bij Dordt* 12,000 fr.; dezelfde: *Kasteel aan een rivier* 4500 fr.; dezelfde: *Gezicht op Delft* 1700 fr.; dezelfde: *Drie boeren bij een molen* 1700 fr.; dezelfde: *De brug* 6020 fr.; Van der Hoogen: *Ingang van een bosch* 1200 fr.; dezelfde: *Jager aan den oever van een rivier* 1020 fr.; dezelfde: *Het kasteel* 1600 fr.; Willem Heda: *De zilveren beker* 1800 fr.; dezelfde: *Stilleven* 1350 fr.; dezelfde: *Glas en druiven* 1350 fr.; Jan de Heer: *Stilleven* 2460 fr.; Van der Helst: *Portret* 1200 fr.; Mr. Hondius: *De Wolvenjacht* 8600 fr.; Pieter de Hooch: *Bedelaars* 5500 fr.; Van Huysum: *Vruchten* 1000 fr.; Kalf: *Vruchten* 1800 fr.; Koninck: *Herberg in het gebergte* 900 fr.; Lastman: *Suzanna en de twee grisaards* 10,600 fr.

In de tweede zitting kwamen de meest belangrijke stukken aan de beurt. De prijzen waren niet buitengewoon hoog: 14,700 francs voor een *Aanbidding der Koningen* uit de school van Rembrandt, 12,000 francs voor de Van Goyen: de *Maas bij Dordrecht*; 10,500 voor het portret van prinses Hedwig van Brunswijk met haar drie kinderen, 10,600 voor een Pieter Lastmann: *Suzanna en de ouderlingen*.

In het Schauspielhaus te Frankfurt zal een „Hollandsche comédie” worden opgevoerd. *Die dumme Doortje* heet het stuk; de schrijver noemt zich Marquardt van Vryndt.

Te Weenen is het stuk reeds in een volktheater gespeeld.

De Dusseldorfers hebben het contract met het Münchensche Kunstlertheater onderteekend. Met Louise Dumont en Lindemann zal Georg Fuchs de leiding te München behouden, terwijl verder als voorwaarde gesteld is dat Münchensche kunstenaars de toneelbeelden zullen ontwerpen.

Het kapitaal wordt door Dusseldorfsche kunstvrienden verschaft. Waarschijnlijk zullen met Shakespeare's *Storm* de voorstellingen begonnen worden.

In het Repertorium für Kunstwissenschaft vinden we eene kunsthistorische bijdrage van onze landgenoot, dr. J. A. F. Orbaan, over de *Virtuosi al Pantheon*, een oud-Romeinsche kunstenaarsbroederschap, onder wier leden zich ook Nederlanders bevonden. Behalve aantekeningen, deze Nederlandsche kunstenaars betreffend, brengt de studie nieuwe wetenswaardigheden aangaande de verhouding tusschen Kerck en kunst in het midden van het Barocco.

Een groot museum te Brugge.

Onze Brusselsche correspondent schrijft d.d. 24 April:

Men weet dat de schatten aan schilderijen en oudheden, die de stad Brugge bezit, thans nog over een niet gering aantal lokalen zijn verspreid. En het museumje, dat de stad er ter eere van Memlinc op na houdt, is een haast onmogelijk gebouwtje, alleszins verderend voor den roem der Brugsche schilderschool.

Nu heeft de stad toch eindelijk een flink besluit genomen. Gisteren heeft de gemeenteraad beslist, een groot museum te bouwen, waarin de talrijke verzamelingen der stad zullen worden bijeengebracht.

De plans, opgemaakt door de bouwkundigen Cauwe en Viérin (die 't huis van Streuvels heeft gebouwd), heeten een prachtig gebouw te beloven: de kosten zijn op een klein half miljoen geraamd.

Eigenaardig is, dat de plans rechts tegen links werden goedgekeurd. De liberale minderheid had bezwaar tegen een verandering, door de Rijks-commissie voor monumenten aan de eerste plans toegebracht. De architecten hadden namelijk een eerste verdieping voorzien, met lokalen bestemd voor internationale tentoonstellingen in den aard der heugelijke tentoonstellingen der Primitieven en van het Gulden Vlies. Het zal dus zijn een gebouw zonder verdiepingen.

Voor wie dat weergaloes mooie Brugge kent — en wie kent het „Venise du Nord” niet, want zóó wordt de nochtans niet zo bijzonder vaarten-rijke stad hier vaak genoemd, — weze hier nog aan toegevoegd, dat het nieuwe museum zal worden opgericht tegenover de Dijver, in de buurt van het heerlijke Gruuthuise-, paleis: een der prachtigste plaatsen van Europa!

Een ieder, die de West-Vlaamsche hoofdstad maar eens heeft bezichtigd, zal zich verheugen in het vooruitzicht, over niet onafzienbare tijd al de schatten aan schilderijen en oudheden in een enkel gebouw, dezer schatten waardig, te zien verenigd.

Een volktheater.

Onze Londensche berichtgever schrijft d.d. 24 April:

„In den Drury-Lane-schouwburg is hedenmiddag een voor de kunst te Londen belangwekkende vergadering gehouden, waarvan de bedoeling was goede kunst te brengen binnen het bereik van de massa.

Belangstelling in de toneelspeelkunst bestaat hier bij de menschen genoege. Dagelijks kan men zien hoe de Engelschen zich gaarne het lange wachten in de rij getroosten om maar een plaats te kunnen krijgen in de „pit” of op de „gallery” der schouwburg. Voor die rangen is bij de groote meerderheid der Londensche theaters plaats-bespreken onmogelijk, wat misschien zijn goeden kant heeft, want kon men er zich, evenals voor de durdere rangen, vooraf plaatsen verzekeren, dan zou de kans bestaan, dat die plaatsen werden genomen door degenen, die nu bespreken voor de duurder balkons.

Evenwel, al valt een plaats in de „pit” voor twee en een halven shilling, en van een shilling of six-pence ook binnen het bereik van vele minder-gegoeden, die prijzen zijn toch nog véél te hoog voor de groote massa, te meer omdat het bezoek aan een West-End-theatre, waar de beste stukken gespeeld worden, toch altijd medebrengt uitgaven voor trein, tram of bus.

Vandaar dat reeds menigmaal de vraag rezen is of geen mogelijkheid zou kunnen bestaan op te richten een vereniging, die door het stichten van eenvoudige schouwburg in de armere districten der wereldstad, den financieel minst krachtigen goede toneelvoorstellingen zou kunnen brengen, die zij voor een paar stuivers zouden kunnen bijwonen, zonder dat zij nog extra-onkosten zouden hebben te betalen voor hun vervoer naar en van den schouwburg.

Tot dusverre hebben die plannen schipbreuk geleden, omdat men niet geloofde dat het uitvoeren van het genoemde plan succes zou kunnen hebben en omdat getwijfeld werd of het volk dergelijke schouwburg zou willen bezoeken. Er werd beweerd dat al de goedkoopere music-halls in deze stad, dat de kinema's, die men tot in de armste wijken vindt, de liefde voor het toneel gedood hadden. Anderen echter waren vast overtuigd, dat het volk goede toneelkunst zeker zou stellen boven het genot dat halls en kinema's schenken, wanneer er maar gelegenheid zou bestaan voor enkele stuivers die goede stukken te zien.

En het schijnt dat degenen, die in de liefde des volks voor goede kunst gelooven, in het gelijk zijn gesteld. Immers, Miss Rosina Filippi heeft de proef eens genomen. Zij heeft in den ouden „Vic” in Waterloo Road, een ouden „hall”, die daar staat in een der armste gedeelten van Zuid-Londen, een paar volkvoorstellingen gegeven, waar men voor drie, vier, zes stuivers toegang kan krijgen en waar met een eenvoudige toneel-zetting, doch door goede acteurs en actrices stukken van Shakespeare, o.a. „Romeo and Juliet” en „The Merchant of Venice”, werden opgevoerd en steeds was de schouwburg stampvol en toonden de aanwezigen wel degelijk dat zij dergelijke kunst begrepen en waardeerden.

En dit heeft er toe geleid dat zich een comité heeft gevormd, waarin toneel-spielers van naam, toneelschrijvers, enz. zitting hebben met het doel te stichten „The People's Theatre society” welke, op zoo breed mogelijke grondslag zal bevorderen het brengen van kunst aan het volk en het oprichten van eenvoudige schouwburg in de armere Londensche districten.

Dit comité nu had hedenmiddag in het „Drury Lane Theatre” een vergadering belegd om de zaak te bespreken en de deuren voor een ieder, die belang in de zaak stelde, opengezet — ieder was welkom bij deze meeting, kaarten waren echter toegezonden aan degenen, die door het feit dat zij daarom gevraagd hadden, getoond hadden belang in de zaak te stellen.

In de rondgezonden circulaire was het denkbeeld geopperd de vereniging op te richten in dien geest, dat de werklieden zelve daarin zullen kunnen deelnemen op den basis van een inscriptie van slechts één shilling, waaraan het recht zal verbonden zijn dat elke inschrijver van een of meer shillings het recht zal hebben op twee gereserveerde plaatsen bij elke voorstelling, die onder de auspiciën der vereniging zal gegeven worden. Daarbij wordt opgemerkt dat een zoodanige wijze van handelen een buitengewoon succes had en het aantal leden van het „Vrije Volks-toneel” aldaar bedraagt 50,000 en dat van de „Verenigde Volks-theaters” 70,000.

Het kan niet gezegd worden dat de belangstelling van het publiek buitengewoon groot was. „Drury Lane Theatre” kan tusschen de drie- en vierduizend menschen bevatten, maar er waren vanmiddag niet meer dan een paar honderd belangstellenden bijeengekomen, toen Sir William Treloar, een der meest bekende oud-Lord mayors van Londen en sedert jaren, voorzitter van den „National Sunday League” de bijeenkomst opende.

Hij zeide dat hij in laatstgenoemde functie

had opgemerkt hoe groote belangstelling de arbeiders-klasse steeds toonde in goede Zondag-volkconcerten. Daarom was hij van meening dat goede volkvoorstellingen ook zouden trekken en hij zou wenschen, dat dergelijke voorstellingen ook op Zondag zullen worden gegeven, op den dag dus, dat hier in Londen alle schouwburguren gesloten zijn.

De voorzitter las o.a. een telegram van belangstelling voor van Koningin Alexandra en gaf daarna het woord aan Sir Herbert B. Tree, die toelichtte het voorstel „tot het oprichten van Volks-schouwburguren op den basis van één shilling subscriptie”.

Hij zende dat de schouwburg-directie in deze zaak groot belang stellen, wat o.a. bleek door de tegenwoordigheid op deze plaats van mannen als Sir John Hare en Sir George Alexander, terwijl zoovele tooneelspelers en toneelschrijvers hun adhaesie betuigden met het plan.

Tot de zaak zelve komende, merkte Sir Herbert op dat heryormingen op toneelgebied in Engeland zeer zeker noodig waren; dat noodzakelijk is het oprichten van een nationaal toneel en dat de volksmassa, die inderdaad veel voor het toneel gevoelt, daaraan getrokken moet worden. Maar wil dat doel bereikt kunnen worden dan dient goede kunst gegeven worden in „populaire” plaatsen tegen „populaire” toegangsprijzen.

Duitsland heeft in deze een goed voorbeeld gegeven; het succes der volk-schouwburguren wed-ijvert er met het succes der ziekte-verzekering, terwijl beiden in Engeland feitelijk nog den eersten strijd te strijden hebben. Ook hij brak een lans voor het openen der volk-schouwburguren op Zondag-avonden — wat kan daar tegen zijn, waar men in Londen onder den mantel van liefdadigheid — terwijl het geen liefdadigheid is, gelijk ieder weet! — kinema's op Zondag wel open stelt!

Hét voorstel werd ondersteund door het bekende parlementslid T. P. O'Connor. Deze verdedigde de oprichting van volk-theaters uit het oogpunt van opvoeding, omdat het toneel een afspiegeling is van het menschelijk leven en het menschelijk karakter; uit het oogpunt van zedelijkheid; uit het oogpunt van vermaak. Hij had iemand hooren zeggen dat men bij de trades-unions zal aandringen de oprichting van volk-schouwburguren te steunen, „en ik geloof”, dus zeide de heer O'Connor, „dat de trades-unions voor geen beter doel een deel hunner inkomsten kunnen bestemmen”.

Ook hij drong krachtig aan op het openen der volk-schouwburguren op Zondag. „Hoe”, dus besloot hij, „kan het zondig zijn schouwburguren open te hebben op Zondag, terwijl men toelaat het open zijn der slijterij op dien dag?”

Bisschop Weldow echter zeide dat hij, hoewel persoonlijk niet tegen toneel-voortoevingen op Zondag gekant, raadde de kwestie van openen op dien dag buiten deze beweging voor volk-theaters te houden. Men moest niet vergeten dat er in het land een sterke beweging tegen Zondag-opening van schouwburguren bestaat, niet alleen uit godsdienstig oogpunt, doch ook uit het oogpunt van rust hebben op een dag der week door de toneelspelers. Overigens ondersteunde de Bisschop het doel van deze vergadering van ganscher harte.

Sir George Alexander zeide dat tot dusverre geen schouwburg-directeur te Londen vóór het openen van de schouwburguren geijverd heeft, maar de kwestie is hun opgedrongen, sedert de London County Council het openen van kinemas op Zondag onder bepaalde voorwaarden toestond en daardoor ontengengelijk velen op dien dag uit de kroegen gehouden worden. Hij voor zich meende dat men verstandig zou doen de eerste voorstellingen voor het volk te geven in samenwerking met den „National Sunday League”.

Miss Rosina Filippi zeide dat zij voor haar doel aan het publiek vroeg een subsidie van £ 600, doch slechts £ 300 kreeg en hedeer per telegram van een harer oud-leerlingen een bijdrage van £ 100.

Haar voorstellingen van „The School of Scandal” van Sheridan en van de twee Shakespeare-stukken waren, dus zeide zij, een buitengewoon succes geweest, niettegenstaande het zeer primitieve toneel, het primitieve decor, de nog primitiever verlichting. Steeds was het oude gebouw vol en er bestond blijkbaar een „band” tusschen het publiek en degenen, die optreden; zij hoopte in staat te zijn althans nog veertien dagen de voorstellingen te kunnen voortzetten.

Sir Herbert Tree merkte nog even op dat hij nog steeds als vroeger tegen openen van schouwburguren op Zondag gekant is ter wille van den toneelspeler; hij had slechts willen doen uitkomen dat het onbillijk is kinema-voorstellingen op Zondag toe te laten, en schouwburg-voorstellingen te verbieden.

Dan een incident. De „onontbeerlijke” surfragette ontrak niet; zij begon tegen den heer O'Connor te schreeuwen om kiesrecht; van de balkons werd surfragette-litteratuur gestrooid!

Het voorstel van Sir Herbert Tree werd daarna met applaus aanvaard. We zullen nu zien hoe de zaak zich verder gaat ontwikkelen.

Muziek te Parijs.

(Van onze gewonen brieveschrijver.)

Parijs, 24 April.

Théâtre des Champs-Élysées: *L'Amore dei tre re*, drie bedrijven, tekst van Sam Benelli, muziek van Montemezzi.

Vier maanden lang, sinds de *Krach* in December, heeft het mooie nieuwe theater in de Avenue Montaigne leeggestaan, en als men weet dat de huur 40,000 francs per maand bedroeg, kan men nagaan welk een „strop” de maatschappij, die het zette, er aan heeft! Maar nu komt er weer leven in. De heer Astruc, die in weerwil van zijn treurige ervaringen er nog niet van scheiden kan, gaat het weer eens op zijn vroegere manier probeeren, met de „saisons”, reeksen voorstellingen, van uitheemsche gezelschappen, waarmee hij in vroegere jaren zulke goede zaken gemaakt heeft. Zoo zat gisteravond de *corbeille*, de breede uitbouw van het balkon recht tegenover het toneel, weer vol schoone vrouwen in schoone toiletten (Astruc heeft er nog aan daar bij de *généralès* de mooiste actrices; zangeressen en danseressen van Parijs bijeen te hebben) en vulde in de pauzen een uitgelezen publiek de ruimte hal.

De serie wordt dit jaar geopend door een opera-gezelschap uit Boston, dat ons dezen eersten avond heeft doen kennismaken met een interessant werk van een van de jongere Italiaansche componisten, Montemezzi. Geschreven bij een nogal somber en onwaarschijnlijk drama, is deze muziek vol van den gloed en den hartstocht, die de goede Italiaansche muziek plegen te karakteriseeren, terwijl ze daarbij van een beter gehalte is dan de dikwijls wat oppervlakkige en leege dramatische werken van sommige Italiaansche veristen, die we wel in de *Opéra Comique* te hooren hebben gekregen.

De geschiedenis speelt in de oudheid, en vermoedelijk ergens in Noord-Italië. Te midden van een volk van overwonnenen leven de aanvoerders der overwinnaars, de oude, blinde edelman Archibaldo en zijn zoon Manfredo. Om hen gunstig voor zich te stemmen hebben de oorspronkelijke bewoners aan Manfredo een van de schoonste prinsessen van het land, de majestueuse Fiora, aangeboden, en Manfredo is met haar in het huwelijk getreden. Onder den invloed van zijn omgeving is de jonge krijgsman wat zachter en beter geworden, maar zijn blinde vader is geheel de ruwe baarbaar gebleven, en hij bewaakt tijdens de afwezigheid van zijn zoon diens vrouw met te grooter gestrengheid omdat ook hijzelf in zijn hart liefde gevoelt voor haar.

Die bewaking is trouwens niet overbodig.

Fiora gevoelt liefde voor een man van haar eigen volk, Avito; die haar aanbidt. De jaaloezische oude man vermoedt iets van hun samenkomsten, maar het rechte weet hij niet, en hij smeekt den hemel hem te hulp te komen. Voorloopig houdt hij echter alles voor zijn zoon Manfredo, die uit den oorlog terugkomt, verborgen.

In het begin van het tweede bedrijf vertrekt Manfredo weer. Hij smeekt Fiora, onder wier koelheid hij lijdt, hem van den vestingmuur der stad een afscheid toe te wuiven. Getroffen door zijn zachtheid geeft ze toe, maar nauwelijks vertoont Avito zich weer of de echtgenoot is vergeten. In een lang duet zingen de twee gelieven hun hartstocht uit. Maar daar komt Archibaldo, strompelend en zoekend, over slag; Avito vlucht, Fiora blijft en bekent uitdagend haar liefde. Tot de oude man haar betpakt en, razend van woede, haar wort.

Voor zijn wraak is dat nog niet voldoende: hij wil ook Avito doodden. Daartoe bevochtigt hij de lippen van de doode met een geweldig vergif, in de hoop dat de minnaar terugkomen en met een laatsten kus afscheid nemen zal. Zoo geschiedt, en Avito sterft. Maar ook Manfredo heeft zijn Fiora een laatsten afscheidskus willen geven, en als de blinde deschië om zijn wraak te genieten, is het zijn eigen, stervende zoon dien hij in de armen heeft.

De muziek van Montemezzi bij deze sombere tragedie is rijk, vol schakeeringen en zeer expressief. De tweede akte vormt het hoogtepunt; in het duo der twee gelieven ligt een zeldzame hartstocht en kracht. Met zeer eenvoudige middelen en zonder overdadige forti wordt de ontzetting bij Archibaldo's komst tot op het moment van den moord tot een geweldige climax opgevoerd; heel deze scène is in hooge mate dramatisch en pakkend. De derde akte, met de tragische ontkenning, blijft geheel in den stijl; voortdurend boeit de componist, zonder te ver te gaan en te vervallen in een overdrijving, waartoe het libretto maar al te veel aanleiding scheen te geven. Het gehele werk, waarin slechts eenige te lange gedeelten in Archibaldo's alleenpraak in het eerste bedrijf bedenking waken, in dat van een zeer begaafde, gloedvolle, en toch beheerschte persoonlijkheid, van welke voor de toekomst nog veel mag worden verwacht.

De spanning bleef in de traditie van wat we in dezen schouwburg te hooren hebben gekregen: ze was uitstekend. Louise Edvina, een zaageres met een verwonderlijk mooi, glashelder geluid, was vocaal en in haar uiterlijk een ideale Fiora. Vanni Marcoux had van den ouden blinden vader een aangrijpende creatie gemaakt en vergoedde door zijn schitterend spel wat zijn ietwat minder krachtig wordend geluid soms te wenschen overliet. In de rollen van Avito en Manfredo toonden de tenor Ferrari-Fontana en de baryton Ugada zich uitnemende zangers. Het orkest-Montoux, goed geleid door den dirigent Moranzoni, liet de muziek naar behooren tot haar recht komen en de koren uit Boston deden goed hun best.

Als geheel dus een zeer goede voorstelling, die het nieuwe „seizoen” gunstig inzet. Als de Parijsenaars nu maar naar de „verre” Champs-Élysées willen komen (tien minuten van den boulevard per autobus, verder is het niet, maar het centrum verlaten vindt een uitgaand Parijsenaar nu eenmaal een heel ding!) dan zal het misschien vooreerst wel weer gaan. Den onvermoeden Astruc mag men, om wat hij voor de muziek in Parijs doet, zeker wel weer eens wat succes toewenschen.

WETENSCHAP.

Een uitgave van het Van Eedenfonds.

Als derde uitgave van het Van Eedenfonds verscheen, met een opdracht aan de raadgever van E. W. van Eeden en dr. M. Greshoff, een door dr. I. Boldingh, conservator voor de botanie aan de universiteit te Utrecht, samengestelde *Flora voor de Nederlandsch West-Indische eilanden*. Het doel dezer „Flora” is het vinden van de wetenschappelijke namen der planten, welke op de Nederlandsch West-Indische eilanden in 't wild of gekweekt voorkomen, voor niet-botanici mogelijk te maken en voor botanici gemakkelijker dan het tot nu was.

Men weet, dat het Van Eedenfonds, dat de bevordering van het botanisch onderzoek van Suriname en de West-Indische eilanden, speciaal de studie der flora der gewesten, ten doel heeft, werd gesticht als een hulde aan F. W. van Eeden, in leven directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem, en thans is gevestigd te Amsterdam, de plaats van het Koloniaal Instituut.

In een tegelijk door de Nederlandsche Commissie voor het Van Eedenfonds gepubliceerd boekje, dat de verslagen aangaande den toestand van het fonds over de jaren 1907 tot en met 1912 behelst, zijn uit het werk van dr. Boldingh overgedrukt opgenomen van de „Determineerlijst” voor de in het wild groeiende planten der Nederlandsche West-Indische Eilanden” en van de „Lijst van Inlandsche plantennamen in gebruik op de Nederlandsche West-Indische Eilanden”.

De het Van Eedenfonds betreffende jaarverslagen zullen voortaan regelmatig worden opgenomen in het verslag van het Koloniaal Instituut.

Het diphterie-serum van Behring.

Evenals een jaar geleden heeft Behring op het congres voor interne geneeskunde te Wiesbaden gehandeld over zijn voor diphterie immuun makend middel T. A. Hij kan thans spreken over de ervaring, welke nieuwe proefnemingen hem in het afgelopen jaar bijbrachten.

Met het nieuwe serum — een mengsel van diphteriegief en diphterie-gegift, dat in het lichaam van een gezond mensch gebracht bij dezen verweerstoffen in het bloed doet ontstaan — zijn thans 4000 personen behandeld door middel van 7000 injecties. Bij 1000 personen werd het bloed onderzocht ten opzichte van zijn gehalte aan verweerstoffen en de keel wat het voorkomen van diphteriebacillen betreft. Behring meent op grond van de gedane ervaring te mogen aannemen, dat door zijn middel de diphterie even sterk zal kunnen verminderen als de pokken het deden dank zij Jenner's inentingsmethode.

Behring past zijn middel toe door injectie in de huid van een geringe hoeveelheid van het middel; met herhaling na meer dan tien dagen, indien een voldoende reactie van het behandelde individu uitblijft. Bij scrophuleuzen en tuberculeuzen bewijst de reactie niet altijd dat nu ook bescherming tegen diphterie verkregen is. Voor het overige verzekert de inenting, die door een positieve reactie gevolgd wordt, of immuniteit of een zeer verkort en lokaal verloop van de ziekte, mocht deze, bij uitzondering, toch optreden.

Appendicitis-statistiek.

In de statistiek der Pruisische ziekenhuizen zijn sedert 1906 de rubrieken peritonitis en appendicitis gescheiden. Hieruit blijkt, dat de sterke aanwas van het aantal gevallen van peritonitis vóór 1906 aan de appendicitis moest